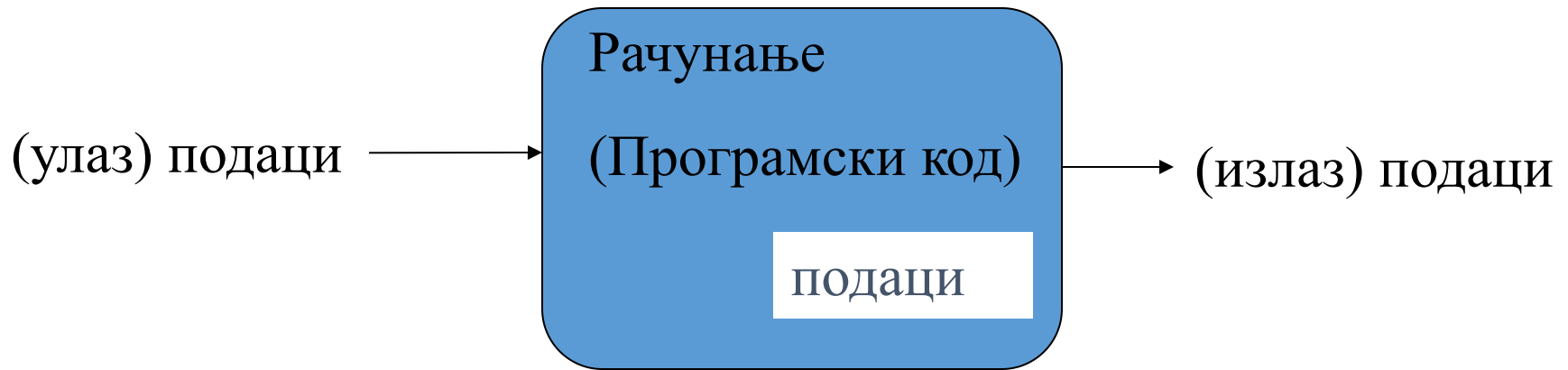

Рачунање

Рачунање

- Улаз: тастатура, други уређаји, датотеке, други програми, други делови истог програма...
- Рачунање – оно шта наш програм ради да би на основу улаза створио одговарајуће излазе
- Излаз: екран, датотеке, други уређаји, други програми, други делови истог програма...

Рачунање

- Посао програмера је да изрази рачунање
 - Исправно
 - Једноставно
 - Ефикасно
- Два главна алата:
 - Подели па владај – разбити велико рачунање у више мањих
 - Апстракција – увести слојеве који скривају детаље и олакшавају размишљање
- Нагласак је на структури и организацији
 - Добар програм се не може добити само набацивањем гомиле исказа

Елементи језика

- Сваки елемент језика служи да би се изразила нека основна идеја, тј. концепт
 - На пример:
 - $+$: сабирање
 - $*$: множење
 - **if (*expression*) statement else statement ;** избор
 - **while (*expression*) statement ;** итерирање
 - **f(x);** функција/операција
 - ...
- Програмирање је комбиновање елемената језика да би се направили програми

Изрази

// срачунавање површине:

int length = 20; *// најједноставнији израз: литерал*

int width = 40;

int area = length * width; *// променљива је апстракција литерала*

int average = (length + width) / 2;

Важе уобичајени (математички) приоритети операција:

$a*b+c/d$ значи **$(a*b)+(c/d)$** а не, рецимо **$a*(b+c)/d$** .

Ако нисте сигурни, ставите у заграде.

Немојте писати прекомпликоване изразе, нпр.:

$a*b+c/d*(e-f/g)/h+7$

Изрази

- Изрази се састоје од операнада и операција
 - Операције одређују шта треба да се уради
 - Операнди одређују са чиме то треба да се уради
- Логички (бул) тип: **bool** (**true** и **false**)
 - Једнакост: **=** (једнако), **!=** (различно)
 - Логичке операције: **&&** (и), **||** (или), **!** (не)
 - Релације: **<** (мање), **>** (веће), **<=**, **>=**
- Знаковни тип: **char** ('a', '7', '@'...)
- Интеџер (целобројни) тип: **short, int, long**
 - аритметичке операције: **+**, **-**, *****, **/**, **%** (остатак при дељењу)
- Типови у покретном зарезу: e.g., **float, double**
 - аритметичке операције: **+**, **-**, *****, **/**

Сажети оператори

- За многе изразе Це++ нуди сажете операторе (приближно) истог значења

- Пример:

• a += c	значи	a = a+c
• a *= scale	значи	a = a*scale
• ++a	значи	a += 1
	или	a = a+1

- Сажети оператори су обично врло корисни: њима се често јасније и директније исказује идеја.

Искази

- Исказ је:
 - израз са ; на крају, или
 - декларација (са дефиницијом), или
 - „управљачка наредба“ која мења ток извршавања, или
 - блок исказа ({})
- На пример:
 - **a = b;**
 - **double d2 = 2.5;**
 - **if (x == 2) y = 4;**
 - **while (cin >> number) numbers.push_back(number);**
 - **int average = (length+width)/2;**
 - **return x;**

Избор

- Одређивање већег од два броја

```
if (a<b)
    max = b;
else
    max = a;
```

- Општа синтакса:

```
if (condition)
    statement-1 // ако је услов тачан, изврши ово
else
    statement-2 // у супротном, изврши ово
```

Итерирање (петље)

вајл (енгл. while) петља

// срачунај и испиши квадрате свих бројева од 0 до 99:

```
int main()  
{  
    int i = 0;  
    while (i < 100)  
    {  
        cout << i << '\t' << square(i) << '\n';  
        ++i ;  
    }  
}
```

Итерирање (петље)

вајл (енгл. while) петља

- Уочавамо следеће делове:

- Управљачка променљива;
- Иницијализација управљачке пром.;
- Критеријум за прекид петље;
- Измена управљачке пром.;
- Нешто да се ради у свакој итерацији;

i

int i = 0

ако је **i < 100** је нетачно – заврши

++i

cout << ...

```
int i = 0;
while (i < 100)
{
    cout << i << '\t' << square(i) << '\n';
    ++i ;
}
```

Итерирање (петље)

фор (енгл. for) петља

- Све што је наведено на претходном слајду се сажима на једном месту, у једну наредбу, где се јасније види и боље разуме.

```
for (int i = 0; i < 100; ++i)
{
    cout << i << '\t' << square(i) << '\n';
}
```

Општи облик:

```
for (initialize; condition; increment)
    controlled statement
```

Итериране (петље)

фор (енгл. for) петља

- Али!

Лоше формиране фор петље

```
int i = 0;
for (; i < 100;)
{
    cout << i << '\t' << square(i) << '\n';
    ++i;
}
```

```
int r = 0;
for (int i = 0; r < 100; ++i)
{
    r = square(i);
    cout << i << '\t' << r << '\n';
    ++i;
}
```

Итерирање (петље) фор (енгл. for) петља

- Или, још горе:

Лоше формиране фор петље

```
int r = 0;
for (int i = 0; r < foo(r) ; )
{
    r = square(i) ;
    cout << i << '\t' << r << '\n' ;
    ++i;
}
```

Функције

- Шта је **square(i)**?

- Позив функције `square()`

```
int square(int x)
{
    return x*x;
}
```

- Функције уводимо када желимо да одвојимо део рачунања.
 - Зашто бисмо то желели да радимо? Зато што:
 - Тиме издвајамо логичку целину
 - Чинимо програмски код читљивијим (именовањем дела посла)
 - Тај део онда можемо искористити на више места у програму
 - То олакшава испитивање, поделу посла и одржавање

Функције

- Функција **square()**

```
int square(int x)
{
    return x*x;
}
```

је конкретизација општег облика

```
Return_type function_name ( Parameter list ) // са декларацијом
{
    // употреба параметара у коду
    return some_value;           // типа Return_type
}
```


Још један пример функције

- Функција која враћа већи од два броја.

```
int max(int a, int b) // прима два параметра
{
    if (a < b)
        return b;
    else
        return a;
}
```

```
int x = max(7, 9);
int y = max(19, -27);
int z = max(20, 20);
```

Потпис функције

- Променљиву јединствено одређује њено име.
- Али код функција то није случај, тј. може постојати више различитих функција које се исто зову!

```
void foo(int a);
```

```
long foo(float a);
```

```
void foo(int a, int  
b);
```

- Функцију једнозначно идентификује: 1. њено име, 2. број параметара, 3. типови параметара.
- То називамо **потписом** функције.
- Повратна вредност није део потписа.

Потпис функције

- Како онда компајлер (преводацац) зна коју функцију треба да позове на неком месту?
- Важна чињеница је то што је Це++ статички типизиран језик.
- Тип свих параметара се зна током превођења.

```
int x, y;  
float z;
```

```
foo(x); // ?  
foo(y, 7); // ?  
foo(z); // ?  
foo(); // ?  
foo(y, x, z); // ?
```

```
void foo(int a);
```

```
long foo(float a);
```

```
void foo(int a, int  
b);
```

Потпис функције

- Када имамо више различитих функција истог назива кажемо да се оне преклапају.
- Дефинисање нове функције foo представља ново преклапање.
- Скуп свих функција са називом foo је „скуп преклапајућих функција“, или само „преклапајући скуп“.

```
void foo(int a) ;
```

```
long foo(float a) ;
```

```
void foo(int a, int  
b) ;
```

```
...
```

Потпис функције

- Зашто је ово важно?
- Врло ситан пример, за сада:

```
float sqrt(float x) ;
```

```
int sqrt(int x) ;
```

```
double sqrt(double x) ;
```

```
...
```

```
sqrt(a) ;
```

- Иако су функције различите, све носе исти назив и подједнако природно се позивају.

Скупови података - Вектор

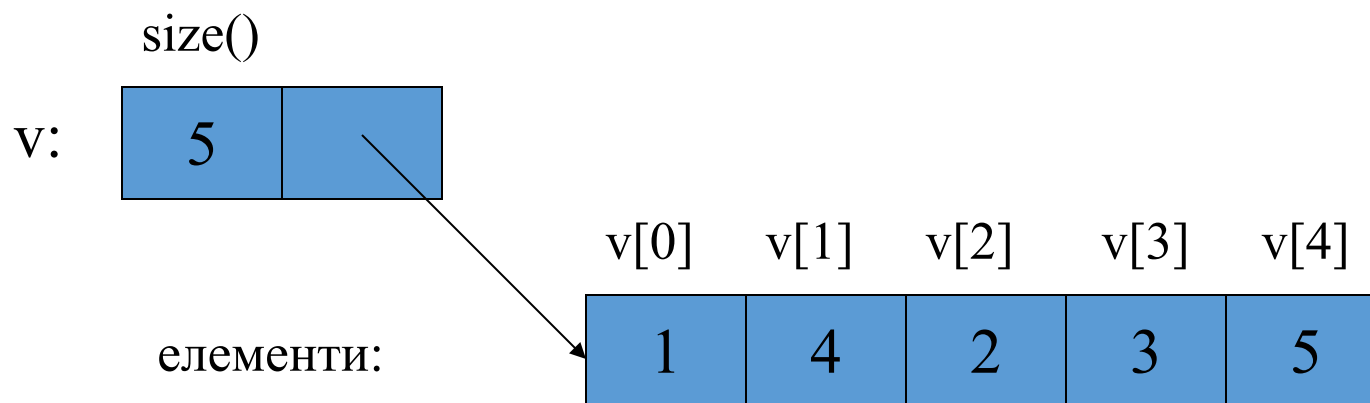
- За сваки озбиљнији програмски посао треба нам скуп података над којим се нешто ради. За ту сврху врло је згодан тип вектора: **vector**. На пример:

```
// учитај мерења температуре у вектор:  
int main()  
{  
    vector<double> temps; // декларација вектора (уређеног скупа)  
                           // елемената типа double  
    double temp;           // једна променљива типа double  
    while (cin >> temp)  
        temps.push_back(temp);  
    // ...  
}  
// cin >> temp враћа true докле год не дођемо до краја  
// датотеке или не наиђемо на нешто што није запис реалног  
// броја; нпр. реч "end"
```

Вектор

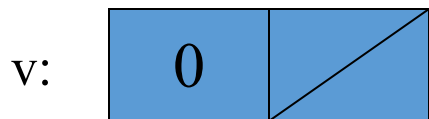
- Вектор је најупотребљаванији тип из стандардне библиотеке
 - **vector<T>** садржи низ објеката типа **T**

Вектор имена **v** садржи 5 елемената: {1, 4, 2, 3, 5}.

Вектор

vector<int> v; *// настаје празан*

Елементи иду један иза другог, без рупа. Величина елемента (величина типа T, int у овом случају) је важна.

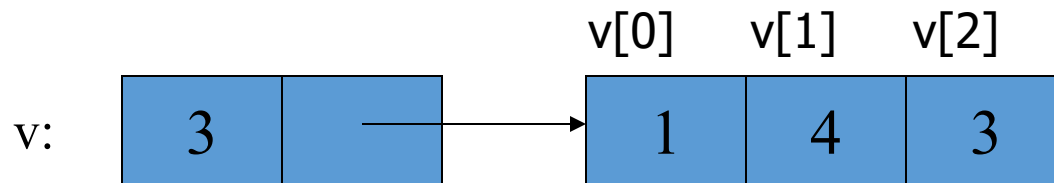
v.push_back(1);

v.push_back(4);

v.push_back(3);

Вектор

- Када су подаци смештени у вектор, можемо једноставно радити са њима:

```
// срачунавање средње и медиан температуре:
int main()
{
    vector<double> temps;
    double temp;
    while (cin >> temp) temps.push_back(temp);

    double sum = 0;
    for (int i = 0; i < temps.size(); ++i)
        sum += temps[i];

    cout << "Prosecna temperatura: " << sum/temps.size() << endl;

    sort(temps.begin(), temps.end());
    cout << "Median temperatura: " << temps[temps.size()/2] << endl;
}
```

Комбиновање језичких елемената

- Многи програми се могу написати комбиновањем споменутих елемената језика, уграђених и библиотечких типова.
 - До сада смо споменули
 - Променљиве и литерале типа **bool, char, int, double**
 - **string**
 - **vector, push_back(), []** (индексирање)
 - **!=, ==, =, +, -, +=, <, &&, ||, !**
 - **max(), sort(), cin>>, cout<<**
 - **if, for, while**

Пример – Листа речи

```
vector<string> words;  
string s;  
while (cin >> s && s != "quit")  
    words.push_back(s);  
  
sort(words.begin(), words.end()); // уреди речи које су прочитане  
  
for (int i = 0; i < words.size(); ++i)  
    cout << words[i] << "\n";
```

Листа речи – Уклони дупликате

```
vector<string> words;  
string s;  
while (cin >> s && s != "quit")  
    words.push_back(s);  
  
sort(words.begin(), words.end());
```

"get rid of duplicates in words" // (псеудо код)

Како ћемо уклонити дупликате користећи само оно што смо до сада урадили? Који алгоритам ћемо употребити?

Листа речи – Уклони дупликате

// једно могуће решење:

```
vector<string> words;

string s;
while (cin >> s && s != "quit")
    words.push_back(s);
sort(words.begin(), words.end());
vector<string> w2;
if (0 < words.size())
{
    w2.push_back(words[0]);
    for (int i = 1; i < words.size(); ++i)
        if (words[i - 1] != words[i])
            w2.push_back(words[i]);
}
cout << "found " << words.size() - w2.size() << " duplicates\n";
for (int i = 0; i < w2.size(); ++i)
    cout << w2[i] << "\n";
```

Још неке форме фор петље

```
for (int i = 0; i < w2.size(); ++i) cout << w2[i] << "\n";
```

- Омогућава јасније истицање шта се заправо овде дешава (а шта се то дешава?):

```
for (string it : w2) cout << it << "\n";
```

```
for (auto it : w2) cout << it << "\n";
```

- Када:
 - идемо од почетка до краја
 - идемо један по један